СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 202. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 26. вересня 1942. No. 202. Jersey City, N. J., Saturday, September 26, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

1942 REC

WASHINGTON D C

ЩОБ ВИГРАТИ ВІЙНУ, ТРЕБА ДОЛОЖИТИ УСІХ МОЖЛИВИХ ЗУСИЛЬ

Таке заповів Ралф А. Бард, один з заступників секретаря маринарки, говорячи в Ню Йорку на конвенції „Індостріел Юніон оф Марін енд Шипбилдінг Воркере". Замісць „нестерпної, матеріялістичної гордині", що засліпила американців, краще вглянути в дійсність і сказати собі, що „ми програємо війну". Бо, сказавши таке, зачнемо вертати до давних демократичних ідеалів, до посвяти, скромности, терпимости, розуміння один одного та відчуття людської гідности, а з тим і до більшої карности. А саме того всього треба нам усім, зокрема воєнним продуцентам і робітникам, щоб можна виграти війну. Афішами з гарними малюнками і закликами, гарячими промовами і концертами з співами і музиками, ворога перемогти не можна, а тільки боротьбою на фронтах і терпінням та тягарами, що їх радо переносить усе громадянство.

В Совєтах Слідне Охолодження до Аліянтів Через „Другий Фронт"

З Москви доносять, що хоч не знати, що привезе з собою назад до Америки Вендел Вилкі, особистий представник превидента Рузвелта, що відбув уже двогодинну конференцію з Сталіном, то одне є певне, що скаже таке: Усі в Совєтах є розчаровані тим, що Велика Британія і Злучені Держави ще досі не отворили „другого фронту" в Европі. Ось те розчарування відноситься як до офіційних чинників, так і до цілого загалу. В Совєтах відчувають, що це вони несуть на своїх плечах весь тягар боротьби з Гітлером. А далі, що німці завдали Росії важкий удар своїми наступами на Сталінград і Кавказ. Ось таке мали вже заявити Вилкому, згідно з тим, що подає Асошіейтед Прес.

УКРАЇНЦІ Й КООПЕРАТИВНИЙ РУХ В КАНАДІ

В. Топольницький пише в канадійськім часописі „Новий Шлях" з 19. вересня про „потребу кооперативної вихови" і при тому згадує, що по скінченню кооперативного курсу в Саскачеванськім університеті 11 осіб дістали нагороди за найкраще написані праці з обсягу кооперації. Між ними було пять українців: Софія Гавриш, Михайло Гуменний, І. Д. Виликголова, Євангелина Білорука і Марія Савчук. Далі читаємо про модель „кооперативної громади", що його виставлено на ярмарку-виставі в Йорктоні. Модель виготовила Юлія Багрій, учителька-українка, враз з дітьми, працюючи над тим 6 місяців. Про цей модель пише часопис „Кооперативний Споживач", що виходить в Реджайні, таке: „Цей чудовий експонат створила група шкільних дітей — всі українського походження, під бачним оком своєї учительки. Цей модель має в собі щось захоплюючого! Не був він виконаний фахівцями, як інші експонати, що коштували тисячі долярів, в ньому була втілена мистецька праця діточих рук. І ця обставина заважила на тім, що експонат стягнув тисячі людей до нашого станку, щоб подивляти „кооперативну громаду".

УКРАЇНКА — КАПРАЛЕМ

Є нею панна К. Двірничук з Ріджайни. Вона є одиноким капралем жіночого пола на цілий Саскачеван (Канада). Рангу дістала по скінченню чотири-тижневого курсу для дівчат, що пристали до служби в Канадійськім Жіночім Допомоговім Корпусі. По скінченню курсу — першого того роду — одна дівчина з кожньої військової округи дістала рангу капраля.

ВИВОЗЯТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК ДО НОРВЕГІЇ

ОНА подає, що норвезький уряд на вигнанню в Лондоні одержав інформації з Норвегії, що німці зачинають спроваджувати до праці в фабриках українських жінок, що відомі з працьовитости. В фабриці рибних консервів в Гамерфесті працює дві сотки українських жінок. Працюють разом з тими норвезькими жінками, що їх наці-стівська влада заганяє силою до праці в фабриках.

В УКРАЇНІ — ПАНЩИНА

ОНА подає, що, націстівська газета „Дайче Украіне Цайтунг" пише, що Еріх Кох, „гавляйтер" України, видав наказ, щоб зголошувались до місцевих окупаційних націстівських влад всі здібні до праці, молоді й старі. Влада встановить час і рід праці для кожного з них. Слабих і немічних теж зачислять до „спосібних до праці". Кох заповів, що хто з українців не може виконувати фізичної праці, то знайдуть для нього іншу, яку він зможе виконувати. Цей наказ обовязує все українське населення, значить і західно-українське, що було перше під Польщею.

НЕВДОВОЛЕНІ З СПРАВЕДЛИВОЇ КРИТИКИ

В польській пресі підносяться голоси проти критики, яку помістив шікаґовський журнал „Ді Джорнел оф Модерн Гисторі" на видану в Кембрідж, в Англії, історію Польщі п. н. „Ді Кембрідж Гісторі оф Поленд". Джулія Свифт Орвис, що написала критику, звертає увагу на західньо-українські землі, зокрема на Галичину, до якої Польща має претенсії, а не подає історичних фактів, як і збуває мовчанкою теперішні відносини, чим не дає чужинцеви змоги пізнати дійсність і виробити собі свою власну гадку про ці справи. Ось така пригадка, головно про статистику населення, багатьом полякам не дуже приємна.

ЦЕРКОВНЕ ОБЄДНАННЯ В АНГЛІЇ.

У катедрі св. Павла відбулася врочистість зприводу відкриття Британійської Ради Церков, що поставила собі за ціль обєднати церкви Британії. В урочистому поході довкола катедри перед відправою взяли участь також священики з Росії, Чехословаччини, Голяндії, Німеччини, Вірменії, Норвегії, Швеції, Греції, Африки, Шотляндії, Валії й Ірляндії.

АКАДЕМІЯ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

На Факс Чейз коло Філядельфії ведуть Сестри-Василіянки вищу школу (гайскул) для дівчат. Школа має офіційну назву: Академія св. Василія Великого. Настоятелькою є Мати Йосафата, ігумення Сестер Василіянок. Свідоцтво укінчення цеї Академії дає дівчині вступ до кожного каледжа чи учительського каледжа всюди в Злучених Державах. Учать самі Сестри-Василіянки, що покінчили учительський каледж при католицькім університеті в Вашингтоні. Дирекоркою школи є Мати Марія, що скінчила фільософічний факультет на університеті у Львові. Вона є авторкою українських шкільних „Читанок". В Академії вчать всього по англійськи як в гайскулах, а крім того релігії, нашого церковного обряду, українського співу, української мови і історії України по українськи. Департамент стейту Пенсилвенії признав українські години за такі, що враховуються ученицям в число годин, вимаганих для „ґраджуейшен" і для переходу в каледж. Будинок Академії є модерний в найповнішім того слова значенню. Дівчат вчать ще вишивати і музики. Всі дівчата мають українські народні строї і виступають у них на концертах і танкових поп-исах. За науку і утримання платиться річно $250. Адреса така:

ST. BASIL ACADEMY,
FOX CHASE, PA.

Молитва за Наше Військо і Робітників

Український католицький тижневик „Шлях" з 26. вересня б. р. подає таке оголошення:

„Дня 27. вересня б. р. є річниця спущення на воду першого Ліберті корабля. Цю річницю призначено, щоб в той день помянути в молитві військо і робітників. Вони наражують своє життя і віддають свої труди, щоби боронити край та доставити населенню те все, що потрібне для життя. Єпископський Ординаріят заряджує, щоб Отці з вірними молилися в неділю, дня 27. вересня, за Божу опіку над нашим військом, моряками і робітниками. Між ними є теж вірні нашої Єпархії, члени наших парохій. Вони з геройством сповняють свої обовязки: боронять вітчину, забезпечують наш добуток, наше життя і наше істнування. Тож злучімся у святій молитві за них і з ними в неділю, 27-го б. м., по всіх церквах нашої Єпархії".

ПРОФ. КІРККОНЕЛ ГОЛОВОЮ ПИСЬМЕННИКІВ

Д-р Ватсон Кіркконел, професор університету в Гемилтон, Онтеріо, Канада, зістав вибраний головою Товариства Канадійських Письменників. Проф. Кіркконел є відомий теж і з цього, що знає українську мову і добре визнається на українській справі.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

„Перед Нами Лише Одно Діло"

У своїй промові до конференції Краєвої Ради Винахідників у Вашингтоні один з найближчих дорадників президента Рузвелта, Гарі Л. Гопкинс, порушив важну в даний мент справу партійности.

В такі часи, як тепер, — говорив Гопкинс, — це зовсім не важно, чи люди, які мають ввійти до конґресу, називають себе демократами чи републиканцями.

У такі часи, як теперішні, не важно, які погляди мають ці люди в справах економічних, робітничих або податкових, бо не ці справи нині найважніші.

Найважнішою нині справою є: виграти війну.

Він радив при виборах дивитися не за партійною наліпкою, під якою виступає кандидат, але на те, на скільки він поможе краєві виграти війну.

Розумні виборці подбають за те, аби з конґресу усунути тих неважних людей, без огляду на їх партійну приналежність, які не помагають виграти війну, а на їх місце введуть до конґресу людей, які розуміють, що в даний мент найважнішою, одиноко найважнішою справою, є: виграти війну.

Є „Карта" Але є Нею - Україна

Пише нюйорський „Нови Сьвят", що „українські націоналісти поставили українську справу на одну карту", а це тому, бо „українська меншина на Червенській Землі зміцняє свої позиції коштом поляків..." — і то „з ласки німців". Під тим розуміє цей часопис те, що українці мають тепер на своїй землі дещо шкіл, читалень і т. п. Він навіть вичисляє, скільки є тих українських шкіл під німецькою окупацією на західніх окраїнах української землі. Та хто погляне на ті цифри, той побачить, що українці й тепер не мають того, що мали навіть — за небіжки Австрії! А коли навіть цього не мали в Польщі, то за те повинен тепер соромитись кожний думаючий поляк-демократ, а не виписувати, що українці дістають щось „з ласки німців". В одному ми згідні з польським часописом: І ми вважаємо рабами тих українців, що ідуть „дякувати" окупантській владі за те, що їм дозволяє користуватись у малій частині тими примітивними правами, яких уже ніяк не можна відібрати, бо інакше був би в краю цілковитий хаос. Та всі ми повинні теж знати і вартість отих усіх „подяк"... Але й в такому разі їх треба осуджувати, бо вони впливають деморалізуючо на широкий загал, що не вважується на такій „високій політиці", а глядить на справи просто. Та, якщо таке рабство десь і проявляється, то це не має нічого спільного з справжніми змаганнями українського народу до визволення і з тою „картою", на яку ставлять оте визволення ті, що думають про справжнє добро українського народу. Ось тою картою для усіх чесних і розумно думаючих українців була завжди і є далі тільки сама „Україна", себто тільки сам „український нарід". Тільки та одинока „карта" є такою, на якій не заведуться ті, що працюють для визволення України. Ось та „карта" каже, що Гітлер прийшов на Україну не на те, щоб визволяти український нарід, а щоб загарбати цей край для німецької експльоатації: економічної й національної. Він не прийшов піддержувати українську культуру, чи її піднімати, а тільки прийшов поширяти і защіпляти німецьку націстівську ідеольоґію. І як з українців хто цього не добачував передше, то бачить це тепер, бо мусить бачити. Але з цього вже не виходить, що український нарід уже цілком забув за тих, що над ним передше панували, чи думають далі панувати. Бо на них він теж рахувати не може. Воних не були, не є, і не хочуть стати тою „картою", на яку український нарід міг би рахувати, бажаючи стати вільним як й інші народи! Тому сам український нарід мусить бути тою „картою". А тільки в нас є надія, що як Обєднані Держави віднесуть перемогу, то тоді та „карта" дістане якесь попертя від тих, що заповідають, що несуть волю усім народам. Принаймні ми в це віримо. І думаємо, що в те вірить теж і український нарід під націстівською окупацією.

Канадійський Премієр Кінґ про Українців

З нагоди закінчення 50-літнього ювилею поселення українців в Канаді конґресом, що відбувся в серпні в Мондері, одержав о. В. Бараник, протоігумен ЧСВВ, лист від Вилиема Лайона Мекензі Кінґа, премієра Канади, з привітом для канадійських українців. Канадійські „Українські Вісти" з 15. вересня подають цей лист у перекладі. Він звучить так:

Мій Дорогий Отче Бараник! Я з цікавістю довідався від свого товариша, Достойного І. Т. Торсона, міністра краєвих воєнних услуг, про недавнє торжество — пятьдесятьліття поселення українців в Канаді, що його святкували Ювилейним Конґресом під проводом Отців Чина св. Василия Великого. Цим листом пересилаю Вам, як Протоігуменови Чина, а через Вас і всьому українському громадянству на цім континенті, мій сердечний привіт і найкращі побажання. Люди українського походження, які стали громадянами Канади на протязі минулих пятьдесять років, ріжними способами збагатили наше народне життя. Особливо тепер, коли ведемо боротьбу за збереження засад християнської цивілізації, якою ми дорожимо, добре робимо, що віддаємо честь українським піонірам, які зайшли до Західньої Канади, щоб там поселитись на свободі. Згадуємо про їхню самопосвяту при твореннді нових осідків для себе в новім краю, а при тих спогадах підносимо й честь, що її ми віддаємо їм у памятний день. Я рад, що можу переслати цей привіт і ці свої найкращі побажання нащадкам піонірів і тим, що пішли їхніми слідами. Щирозичливий Вам, Мекензі Кінґ".

ЗА ПОЛЬЩУ ПОЛЯГЛО 32,216 ЖИДІВ

Таке подав д-р І. Шварцбарт, предсідник сіоністів в Польській Раді Народовій, що урядує в Лондоні. Стільки вояків і офіцирів, жидів, полягло в вересні 1939 року, коли Гітлер напав на Польщу. Далі він заявив, що в польськім війську, яке формується на Близькому Сході з тих, що видістались з СССР, є 15% жидів вояками і офіцирами.

„СЛУЖБА БОЖА" ДЛЯ НАРОДНЬОГО ХОРУ

Надіслано до редакції примірник „Служби Божої" для народнього хору. Музику склав о. Григорій Павловський. Видано в Арнолд, Пенсилвенія. Фахову оцінку може дати тільки знавець нашої церковної музики.

ФАРМА 8-акрова, земля огородова, дім 17 кімнат, уліпшення. Вілля, курник, 14 миль від Ню Йорку. Вдова змушена продати дешево. Вплата готівкою згідно з умовою.
6-фамілійний мурований дім, уліпшення, околиця гарна, близько школи і собвейової стації. Ціна $5,000, готівкою $1,500. — Маю теж великий вибір Ґросерень, Делікатесен, Ресторанів, Бучернів і Candy Stationery Stores. Голоситись до:
J. TANSKI
149 Avenue A, New York, N. Y.
Tel. GRamercy 7-2676.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК
ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ
МЕБЛІВ
GRAND CIRCLE UPHOLSTERING CO., Inc.
2469 WEBSTER AVENUE
Near 188th St.
BRONX, N. Y.
Telephone: FOrdham 5-4666.
Має на складі РІЖНІ МЕБЛІ доброї якости, по дешевій ціні.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY. Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп. — Екзамінація $2.00.

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
Main Office:
383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch Office (Філія):
969 South Broad Street,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ Й ОКОЛИЦЮ
МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.),
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною металевою труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. — $295.00
Все, чого треба, з вийнятком одіння й належитостей за церковну відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646